

SOMETHING

J. N. Santaaulàlia

Premi
Fundació Bancaixa
de Narrativa Juvenil

TRANSIT

–Seu bé –li dic, entreobrint búdicament els ulls–, o et fotràs de clatell i trencaràs la cadira.

Poc amic de tocar de peus a terra, assegut en una cadira inclinada que fa d'hipotenusa entre la grava i el tronc del cirerer, amb la guitarra a les mans, en Pol fa com si sentís ploure.

Que caigui, doncs. Jo me'n rento les grapes. Cabdellat al banc del porxo, torno a aclucar els ulls.

Les ombres s'allarguen i un airet agradable juga amb les fulles del cirerer. Àgils com les potes d'una aranya, els dits d'en Pol puntegen les cordes de la guitarra. De tant en tant, s'equivoca amb un acord i torna enrere. Canta amb veu fluixa, com si no gosés escoltar-se. M'imagino què s'imagina: que és en George, guitarra i veu. «Here Comes The Sun.» I que, en comptes dels primers grills del vespre, l'acompanyen en Paul i en Ringo, amb el baix i la bateria.

D'en John, ni rastre.

–Deu ser amb la Yoko –em dic a mi mateix–, protestant des del llit d’un hotel contra la guerra del Vietnam.

L’orella esquerra se’m gira endarrere com un periscopi. Ha detectat el trepig del pare, que entra a la cuina i deixa el plat a l’aigüera.

–Me’n vaig –ens diu per la finestra oberta. En Pol, sense apartar la vista de la guitarra, li fa adeu brandant una mà.

El pare sopa tan aviat perquè la fleca el fa anar al revés del món: comença a treballar quan la gent ja plega, i pasta i enforna fins a trenc d’alba.

–Frega els plats abans d’anar a dormir –afegeix.

No vol que es quedin, tota la nit, bruts a l’aigüera. La Nita ja no tornarà fins passat l’estiu. Ha parit un fill –només un! Jo en dic bé: sense la Nita, ja ningú no em renya ni em persegueix amb l’escombra per haver deixat un rastre de petites petjades sobre l’enrajolat moll. I això que sempre m’esforço a caminar de puntetes...

Sento el dring del got sobre el marbre i, tot seguit, els passos del pare en direcció al vestíbul. Quan tanca la porta, les meves orelles tornen a la posició frontal.

Little darling, it's been a long cold lonely winter.

Faig l’adormit fins que, novament, se’m gira una orella en direcció a la casa del costat. Ja torno a sen-

tir-hi, com fa una estona, les veus apagades de l'A. P. I. i d'una dona que parla amb accent barceloní.

A la casa del costat no hi viu ningú des que els Puig, al gener, es van mudar a Girona. Així vaig perdre de vista en Pirri, un gos petaner i gatofòbic que es posava histèric cada cop que m'ensumava a través de la tanca de tuies que ens separa.

The smiles returning to the faces.

Ara, a la façana, hi ha un cartell que diu: SE ALQUILA. De tant en tant, l'A. P. I. ensenya la casa a algun possible llogater, però encara no ha aconseguit encolomar-la a ningú.

A les veus s'hi afegeix, també procedent de la casa del costat, el lleu grinyol de la porta de darrere. Pocs segons després, detecto passos indecisos acostant-se a la tanca. Sempre m'ha admirat la incapacitat dels humans per moure's en silenci. Si fossin ratolins, ja no en quedaria cap. Obro els ulls nou mil·límetres i veig aparèixer entre les tuies dues mans i, seguidament, el cap d'una noia que examina el territori. Les meves cèl·lules olfactives perceben una lleu fragància de... violetes?

–Hola! –també amb accent de Barcelona.

Salto a terra d'un bot. Amb bípedes desconeguts, millor mantenir-hi la distància oportuna. Ja soc gat

vell. Em poso sota el banc, disposat a esmunyir-me cap a la cuina si la intrusa se m'acosta. Des d'aquí, soc testimoni de la insòlita reacció d'en Pol. Interromput a mitja cançó, mira la noia amb dos ulls com taronges i intenta tornar la cadira a la verticalitat per posar els peus damunt la grava. No agafa prou embranzida. Després d'un instant d'ingràuvida suspensió, el respatller retorna al cirerer, impacta contra el tronc i s'esquitlla cap a un costat. En Pol cau d'esquena contra la grava. La noia aprofita l'incident per ficar-se'ns al pati: faldilla curta de quadres blaus i vermells, brusa de color blau marí, pits petits, cabells negres ondulants, ulls clars, celles aixecades i una mà a la boca. En Pol deixa la guitarra a terra i es posa dret com pot. Es mira un colze, que sagna una mica. Després, es frega la part posterior del crani amb una mà.

—Ho sento —diu la intrusa.

En Pol es frega més fort la closca, per anestesiar el dolor. Està quedant vermell com un pebrot.

—He sentit la guitarra, i només volia... T'has fet un cop al cap?

—No. Sí, vull dir. No és res.

—Toques molt bé!

En Pol busca paraules, però no n'hi surt cap. Sol passar-li, per manca de pràctica.

Massa vida underground.

–Quina cançó tocaves?

–Una dels Beatles.

–Vaig sentir a la ràdio que se separaven...

En Pol fa que sí amb el cap. Una japonesa, de cop, ho ha fumut tot en doina. O potser han partit peres per un atac de vertigen? Arribar tan amunt té el seu risc. En Pol, que esperava amb impaciència cada nou disc dels Beatles, en passa un bon disgust.

Se sent una veu de dona que ve de la casa del costat.

–Júlia!

La intrusa somriu, saluda amb una mà, *bye, bye*, es gira cap a la tanca i desapareix entre les tuies com un espectre vaporós. En Pol es queda palplantat un minut llarg. Tot seguit, s'ajup i redreça la cadira, que no s'aguanta dreta: se li ha desllorigat una pota. Recull la guitarra de la grava i camina cap al porxo. La deixa estintolada al banc.

–Ja es veia venir –dic, quan entrem a la cuina. Ara es frega l'espatlla–. Oi que t'he advertit?

No em respon. Surt de la cuina i camina cap a l'escala. Salta els graons de dos en dos, i jo tot darrere, mirant de no fer-lo ensopegar. Quina pressa tenim? Entra a la nostra habitació i, sense parar de fregar-se l'espatlla, mira cap a la casa dels veïns des de darrere

la cortineta de la finestra. Quan sentim un motor que s'engega, correm com si ens perseguís un pitbull cap a l'habitació del pare, que dona al carrer. En Pol espia per dues ranures de la persiana de la finestra, no del tot abaixada. Salto sobre la tauleta de nit, també amb ganes de tafanejar. Algú tanca la porta d'un cotxe que, tot seguit, es posa en marxa. Un Simca 1000 blau, matrícula de Barcelona.

La remor s'apaga en la distància. En Pol s'ha quedat quiet com una òliba, amb el nas enganxat a la persiana, encantat en el carrer buit. Quan recupera la mobilitat, s'encamina al lavabo. Obre l'aixeta i es renta la rascada del colze. S'acosta al mirall. Es torna a fregar el cap, i es remulla els cabells a la zona de l'impacte.

–Idiota! –diu al seu reflex.

–Mentre queies –li dic–, tenies temps de girar sobre tu mateix i caure de quatre potes. No és tan difícil. Em mira pel mirall, de reüll.

–Després m'ensenyaràs com camines sobre dues potes, tu. No és tan difícil.

–Només faig coses útils. I segures. A mi no em veuràs mai caure, ni ensopegar quan camino.

–Tu no camines: gateges.

–Per sort! I no vaig pas trigar un any, a aprendre'n...

S'acosta més al mirall. Fent pressió amb les ungles dels índexs, es treu un barb del nas. S'esbandeix les mans.

–Creus que volen llogar la casa? –pregunta.

–Crec que n'han mirat o en miraran d'altres.

En Pol voldria tornar a veure la intrusa, sentir-li la veu, absorbir més fragància de violetes. La visió del pati li ha produït una estranya reacció química a les neurones. «I Saw Her Standing There.» Li veig els pensaments brollant del cap com bombolles irisades que s'enlairen amunt, amunt –abans d'implosionar i fer-se fonedisses.

Em diuen Zero, i soc bicolor, blanc i negre com un programa de tele. El blanc del meu pelatge s'escampa des de l'entrecella i el morro fins a la panxa, baixant per la part de davant del coll i pel pit. També tinc blanques les quatre grapes, l'interior de les orelles, els pèls del bigoti i la punta de la cua. Amb dos anys menys que en Pol, soc de fet molt més gran, car tretze dels meus equivalen, més o menys, a seixanta d'un humà. Dels meus pares biològics no en tinc memòria, ni de cap germanet de gatinada. El pare diu que un dia vaig aparèixer al pati, sec com un filferro, obrint un pam d'ulls, esquerp i mort de fam. Si algú se m'acostava, jo fugia o l'amenaçava amb bufets, ensenyant-li les urpes. Vaig fer llàstima a la mare. Cada matí em deixava quatre rosegons de pa sucats amb llet en un platet i, sota el banc, un cistellet per dormir-hi. Per instint de supervivència, vaig establir la meva residència al porxo. Quan vaig desistir d'ensenyar-li les ungles, el pare em va ficar dins una capsa de sabates i em va portar al

veterinari, que em va trobar en perfectes condicions per conviure amb ells. La mare m'alimentava, el pare em tolerava i vaig fer-me bon amic del patufet. Pels meus ulls, molt grossos, el pare va batejar-me com a Zero-Zero, nom que amb el temps va escurçar-se a la meitat. Em vaig engreixar i el pèl se'm va fer més espès i lluent. En arribar el fred, el pare va foradar una gatera a la porta del pati i va posar-hi una tapa basculant. La mare va ubicar el cistellet en un racó de la cuina. Nits a venir, vaig aventurar-me a pujar l'escala fins al dormitori d'en Pol, i així vaig elevar el meu estatus dins la família i vaig completar la meva integració a la llar.

He estat i soc un gat domèstic ben alimentat i feliç. Sense el pare i la mare, m'hauria mort de fam o hauria acabat com el Borni, un congènere vagabund, sense amo ni sostre, que ronda pels horts i els jardins del barri.

Per desgràcia, la mare va emmalaltir d'un mal lleig quan en Pol tenia vuit anys, i va morir quan en tenia deu. Per a mi fou també un cop duríssim: me l'estimava molt, i encara, de vegades, cerco d'instint les seves cames per refregar-m'hi, miolant d'amor.

Havent sopat, quan en Pol acaba d'esbandir els plats, sentim la Vespa d'en Roger que frena davant de casa, derrapant com si s'anés a estavellar contra la porta. Algun dia se la fotrà, conduint com un boig. Sona el timbre. Mentre en Pol es descorda el davantal, em retiro discretament al menjador i em cargo a la butaca del pare. Soc gat escaldat de les bromes d'en Roger, la favorita de les quals és acostar-se'm quan tinc els ulls clucs i tirar-me una glopada de fum a la cara. De vegades també intenta remullar-me amb la mànega, al pati, com si fos un gerani. I un dia em va disparar un bram a cau d'orella quan jo estava adormissat: vaig fer un bot d'un metre. Sort que, normalment, puc ensumar de lluny la fetor de tabac i serradures que desprèn, i escampo la boira abans que se m'acosti massa.

–Estic baldat –remuga el suïcida, seguint en Pol cap al jardí.

Treballa vuit hores cada dia a la fusteria del seu pare. Fa racó per comprar-se una Lobito quan, a mit-

jan agost, faci setze anys i pugui treure's el permís. Porta el compte enrere dels dies que li falten. Té, des de petit, la dèria de les motos, encara que, de moment, s'ha de conformar fent algun volt per l'estany amb la Vespa del seu pare, que agafa d'amagatotis. Dos o tres cops per setmana, s'acosta a les Cases Barates per fumar un parell de Ducados amb en Pol. Sempre al vespre i lluny del centre, no fos cas que l' enxampessin els Civils i li fessin la cara nova per conduir sense permís.

S'asseuen al banc del porxo. Immediatament, el tuf de tabac inunda la casa a través de la finestra de la cuina. Mai no he sabut què hi troben, els humans, inhalant aquesta metzina fastigosa. En Pol li parla de «Here Comes The Sun»: ja gairebé la domina de cap a cap. Puc endevinar que fa el gest d'agafar la guitarra, però el suïcida, que no sent la mateixa passió per la música, i que, en tot cas, prefereix els Rolling, Led Zeppelin, Creedence o Deep Purple, li talla de seguida les ales:

–I aquesta cadira trencada?

Quan en Pol li explica l'episodi de la caiguda i li ensenya la rascada del colze, en Roger fa sentir el seu riure de garsa.

–T'has fotut d'oros davant d'ella?

M'imagino el gest afirmatiu d'en Pol, que potser examina la brasa del cigarret mentre treu dos fils de fum pel nas.

–Està bona?

–És maca.

–S'ha pixat de riure?

–No. M'ha preguntat si m'havia fet mal.

Més riure de garsa.

–Havies d'haver fingit que no podies respirar o que tenies un atac de cor. Així potser t'hauria intentat reanimar... Què hi feia, aquí?

–Ha vingut a veure la casa del costat, amb la seva mare. Potser la llogaran. Són de Barcelona.

Després d'un silenci, en Roger canvia de tema.

–Si ja tinguéis la Lobito..., saps què faria? Gas a fons fins a Cadaqués!

A Cadaqués hi estiueja la Laura. El suïcida se'n va enamorar al març i va anar-li al darrere, sense gaire èxit, fins a final de curs. La setmana passada, va aconseguir ballar-hi dos lents al Blau i, l'endemà, van passejar sols vora l'estany. Als Desmais, en Roger va obrir-li el cor i, si l'hem de creure, va fer-li un petó als llavis. Però, de tornada, la Laura va comunicar-li que l'endemà se n'anava a Cadaqués amb la família, i que no tornaria fins mitjans d'agost.

Sento passos llargs pel porxo. El suïcida, després de llençar la burilla a la grava, s'ha posat dret.

—Anem a fer un volt —proposa.

Són amics des de menuts, a més de cosins de segon grau, però a l'estiu només es veuen quan en Roger treu el nas per aquí. A en Pol no li agrada sortir de casa. No va al Blau, ni al cinema, ni a fer el toc a la Plaça, ni a banyar-se al Club. Prefereix quedar-se a casa amb mi, esgarrapant la guitarra o escoltant els Beatles.

Travessen la casa de darrere a davant. Salto de la butaca i els segueixo a distància. Com sempre, adverteixo en Pol:

—Alguna nit, amb la Vespa, us fotreu una trompada.

Amb la porta oberta, el suïcida es gira com si m'hagués sentit. Li clavo les pupil·les, sense moure ni un pèl del bigoti.

—Zero!

Abans que s'ajupi, m'arronso i reculo tres passos. Em col·loco al costat del paraigüer, les orelles endarrere, l'esquena arquejada i el pèl estarrufat, a punt de defensar-me o d'escapolir-me cap a la cuina. En Roger amolla una riallada.

—No t'espantis, mixo! Vens amb nosaltres?

Ara hi corro. Ja tinc quatre potes, jo, per desplaçar-me!

Surten al carrer i tanquen la porta. Sento que s'en-
gega la Vespa i que enfila el carrer a tot gas. Hauria
de fer estop a la cantonada, abans d'entrar al passeig,
però el suïcida encara accelera més.

–Fotut animal! –dic.

El brogit del motor es perd en direcció a l'estany.

En Pol observa el sostre des del llit, amb les mans al clatell. Estic ajagut als seus peus. Només porta els pantalons del pijama.

–Segur que la flamarada no ha estat recíproca –dic–. Desenganyat.

No bada boca. Sense roba, sempre em fa un pèl d'angúnia. No puc evitar de veure'l com un dels conills escorxats que la mare esquarterava amb el tallant abans de posar-los a la cassola. Terrorífic espectacle. La claror incerta de la lluna es filtra per la cortineta.

–Com vols que pensi en tu?

De vegades li faig de Pepito Grillo.

–I no: probablement, no la tornaràs a veure.

Però ell, sord al meu seny, s'esforça a retenir la cara de la intrusa abans que se li esborri de la memòria. Ah, si pogués rebobinar la casset del temps per reaccionar d'una altra manera i no quedar davant d'ella com un gamarús que cau de la cadira i que no sap treure's les paraules de la boca!

Els humans, a aquesta edat, tenen un cor de fàcil combustió. Per encendre'l, n'hi ha prou amb l'espurna d'una visió fugaç.

En Pol no abandona el seu mutisme. Queda clar que, aquesta nit, prefereix, més que una conversa amb mi, rumiar i mastegar el regust agredolç de la trobada al jardí. Per tant, estiro les potes de davant fins que em cruixen les articulacions i faig un badall hipopotàmic.

–Bona nit.